№ 40 (236) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen. na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopis

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.

Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 40 (236) Hod III. Wilnia. 17 maja 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

16 maja.

Zachodni teatr.

Na poŭnačy ad Kemela my wykinuli francuzaŭ z wuzkaha adrezku našaj piaredniaj linii, kudy jany ŭwarwalisia ŭčora ranicaj. Naabapał kanału Labasse, a takže miž Sommaj i Awr—wostry artyleryjski ahoń worahaŭ proci našych artyleryjskich i piachotnych pazycij. Na zachodnim bierazi Awr. worahi prabawali nastupać z lesu Senka, ale byli adbity s ciažkimi stratami.

Na ŭsim fronci žywiejšaja čynnaść latunoŭ i čyślenyje styčki na pawietry. My zbili 33 warožyje samaloty, u tym liku 14 zbiła latučaja eskadra pamioršaha rotmistra Richthofena.

LONDON. (Reŭter). Čemberlen u adnej swajej pramowie ŭ Londonie skazaŭ:

„Anhlicki ŭrad nie raŭnadušny da pytańnia ab miry, ale nima nijakaj karyści hawaryć ab miry pierad kancom stanoŭčaj batalii“.

BERLIN. U pojasie błokady nawakoł Anhlii iznoŭ zatopleno padwodnymi łodkami 11.000 tonn.

CIURYCH. S Kanady nakazywajuć, što tamaka abjaŭleno asadnaje pałažeńnie. U Kwebeku adbywajucca zapraŭdnyje bitwy miž narodam i wojsk.

BERN. Amerykanskije hazety apawieščajuć poŭuradowa, što japonski ŭrad predłažyŭ kitajskamu mobilizawać 400.000 sałdatoŭ „dziela supakojeńnia Kitaju“. Kali-ž Kitaj na heta nie prystanie, dyk Japonija budzie prymušena pasłać swajo wojska u prowincii Šantung i Fuki — baranič swaje interesy. Apryč taho, Japonija padała Kitaju ultymatum, damahajučysia japonskaha kontrolu nad kitajskimi finansami, čyhunkami, werfiami i pryznańnia Monholii ŭ miežach japonskaha ŭpływu.

WAŠYNGTON. Ad 15 maja nia buduć bolš dawać pazwaleńniaŭ na wywaz tawaraŭ, kali ŭ kožnym asobnym prypadku predstaŭniki Anhlii, Francii, Italii i Belhii nie pryznajuć jaho patrebnym.

KONSTANTYNOPOL. Paŭnamočnyje delehaty ŭradu paŭnočnaha Kaŭkazu zwiarnulisia da ŭsich uradaŭ z notaj, u katoraj apawieščajecca, što ŭ wieraśni 1917 hodu predstaŭnictwa ŭsich nacyonalnaściej kraju apawieściło niezaležnaść paŭnočnaha Kaŭkazu i addało spaŭnicielnuju ŭłaść ciapierašniamu ŭradu. Hasudarstwa na poŭnačy budzie mieć gieografičnyje hranicy Dagiestanu, Tierskaj obłaści, Stawropola, Kubanskaj i Čornamorskaj obłaści, na zachodzi — Čornaje more, na ŭschodzi — Kaspijskaje. Pałudziennyje hranicy buduć ustanoŭleny na asnowie uhody z Zakaŭkaskaj respublikaj.

HELSINGFORS. „Huwfudstadtsbladet“ drukuje adozwu predstaŭnikaŭ buržuaznych hrup, katoraja ličyć monarchičny ład za jadynuju formu upraŭleńnia, jakaja može zabaspiečyć ad unutrennych i zamiažowych worahaŭ. Apryč taho, jana radzić dałučycca da centralnych dzieržaŭ i dapoŭnić sejm predstaŭnikami ziemleŭłaśnikaŭ, pramyšlenaści, tarhoŭli i kulturnych słajoŭ. Dziela wyjaśnieńnia pahladu na monarchistyčnyje plany na 19 maja sazywajecca ahulna-socyalistyčny kongres u Helsingforsie.

Ciapierašni skład sejmu hetki: 51 starafin, 25 moładafinnaŭ, 26 ziemleŭłaśnikaŭ, 21 šwed, dy kala 20 socyał-demakrataŭ.

KIJEU (W.T.B.). 15.V. Hienerał Rahoza naznačen za ukrainskaha wajennaha ministra.

KOUNA. Korresp. B. nakazywaje, što hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi prync Leopold Bawarski byŭ 14 i 15 maja u Dźwinsku. Jon byŭ na wajennym paradzie, ahledaŭ miesta, pryniaŭ na aŭdyencii duchawienstwa usich wier i predstanikaŭ miestowaj i ziemskaj administracii. U cytadeli pry im byŭ pračytan referat ab minuŭŝčynie miesta i krepaści Dźwinska. Paśla pałudnia ŭ matornaj łodcy hłaŭnakamandujučyj pajechaŭ uwierch pa Zachodniaj Dźwinie.

KIJEU. Dyrektar ziamielnaha banku, Rejchert, naznačen dyrektaram departamentu niamieckich kałonistaŭ na Ukrainie.

MASKWA. (P.T.A.) 15.V. 3 maja sawiet narodnych kamisaraŭ pastanawiŭ skasawać prawa spadčyny. Paśla śmierci mieńnie pamioršaha pierachodzić u kaznu.

PARYŽ. U časi hutarak u parlamenci ab jeminnych sprawach minister jeminnych spraŭ skazaŭ, što zapasaŭ Francii nielha pawialičyć padwozam. Parlament pryniaŭ rezoluciju, trebujučy planowaj rekwizycii žywioły, aprača rabočaj.

LONDON (Reŭter). „Westminster-Gezette“ bačyć u spatkańni aŭstryjackaha i niamieckaha impierataraŭ sprobu utwaryć jadynuju centralnuju Eŭropu. Hazeta kliče anhlicki ŭrad učynić kroki proci prawiadzieńnia hetaha prajektu, hroznaha dla swabody Eŭropy.

WIENA. 16 členaŭ aŭstryjackaj wierchniaj pałaty utwaryli nowuju partyju prawa. Da jae należać i 2 ukraincy.

BERLIN. Uradowaja „Hazeta Zahadaŭ“ nadrukawała zakon proci pawialičywańnia cen. Winawajcaŭ karacimauć štrafami hrašmi na 200.000 marak i wastroham, a pry paŭtareńni prastupku — areštanckimi rotami i štrafam hrašmi na 500.000 marak.

BAZEL. Ukrainskaje Korr. Biuro nakazywaje oficyalna s Kijewa, što hienerał Korniłow u bitwach pad Kaciarynasławam 14 krasawika zabit na śmierć kuskom hranaty.

WIENA. 14 maja worahi ŭ doświtkach zrabili sprobu prarwacca na torpednaj łodcy ŭ port Pola. Naša staroža pieraškodziła woraham i zatapiła torpednuju łodku, s katoraj ludziej my ŭziali ŭ pałon.

U bitwie na pawietry pahibli 1 warožy i 1 naš samalot.

S pryčyny świata św. Trojcy (Siomuchi) čarodny numer „Homana“ wyjdzie u aŭtorak, 21 maja, u wiečary.

Niezaležnaja Biełaruś.

Carkoŭnyje sprawy.

5 maja, ŭ pieršy dzień Wialikodnych świat pawodłuh staroha stylu, staršynia Narodnaha Sekretaryatu (jonže namieśnik staršyni Rady), Jazep Waronka, dawiedaŭsia archijepiskapa mienskaha i turaŭskaha Juryja i mieŭ z im hadzinnuju hutarku ab sprawach, źwiazanych s ciapierašnim pałažeńniem prawasłaŭnaj carkwy ŭ Biełarusi i z biezupynnymi prośbami pakinutych ad 1915 hodu prawasłaŭnym duchawienstwam žycharaŭ Wilenščyny i Horadnienščyny, katoryje prosiać ab zdawoleńni ich duchoŭnych patreb.

Pobač z hetym było zakranuto pytańnie nadta wialikaj wahi: ab reorhanizacii upraŭleńnia carkwoj u Biełarusi, jak u niezaležnaj dzieržawie.

Archijepiskop Juryj wykazaŭ, žadańnie, kab pry učaści staršyni Narodnaha Sekretaryatu była orhanizawana kamisija, katoraja zaniałasia-by razhladam pytańnia ab pawaroci duchawienstwa ŭ miežy staroj okupacii, a takže ab zwaroci na staroje miesce wywiezienych carkoŭnych rečaŭ, —jak światych rečaŭ, tak i carkoŭnych archiwaŭ, zwanoŭ i inš.

Delehet z Witevska.

Da Narodnaha Sekretaryatu pryježdžaŭ delehat apynuŭšychsia ŭ Witebsku biełarusaŭ-uciekačoŭ z Biełastoku, I. Žyłkiewič, kab dawiedacca, ci wielmi zrujnawany wioski ŭ Biełastoččynie i na jakich warunkach uciekačy mahliby wiarnucca ŭ rodny kraj. I. Žyłkiewič prynimaŭ učaście ŭ rabotach kamisii dziela spraŭ uciekačoŭ pry Narodnym Sekretaryacie.

Rada Starejšych.

U Radzie Biełaruskaj Narodnaj Respubliki utwaryłasia rada starejšych (senjoren-konwent), złoženy z hetkich asob: ad prezydziuma Rady B. N. R.— I. Siereda, J. Waronka, A. Aŭsianik, M. Kościewič; ad frakcii biełaruskich socyalistaŭ — A. Smolič, J. Losik ad frakcii centru — R. Skirmunt, A. Ŭłasaŭ, ks. W. Godleŭski i P. Aleksiuk; ad frakcii biełar. soc.-rew.—F. Hryb i A Paškowič.

7 maja rada starejšych mieła swajo pieršaje orhanizacyjnaje zasiedańnie. Za prezydzium jaje wybran prezydzium Rady B. N. R.

Kollegii pry Narodnym Sekretaryacie.

Narodny Sekretaryat pastanawiŭ pry narodnych sekretarstwach unutrenych spraŭ, finansaŭ i narodnaj haspadarki orhanizawać kollegii z daznanych asob i specyalistaŭ dziela wyrabatki zakonaŭ, prajektu orhanizacii upraŭleńnia i planu reform administracyjnych, finansowych i sielska-haspadarskich.

Biełaruska-ukrainskije adnosiny.

Wiestki ab apošnich zdareńniach na Ukrainie dajšli da Mienska tolki 4 maja.

Ukrainskaja kalonija ŭ Miensku akazałasia zusim niepryhatawanaj da ich. 5 maja ŭ haspodzi Ukrainskaj Rady ŭ Miensku adbyłosia zasiedańnie členaŭ uradu Rady, na katoraje byŭ specyalna zaprošen i staršynia Narodnaha Sekretaryatu B.N.R. Zasiedańnie hetaje, nie prynimajučy nijakich rezolucij, pryhatawało hrunt dziela dalejšych oficyalnych narad.

Wilnia, 17 maja 1918 h.

U tym numery «Homana» my pisali, što u hłaŭnaj kamisii niamieckaha Rejchstagu deputat Rechenberg zapytaŭsia, čamu dahetul nima hutarki ab Biełarusi? I hetaje pytańnie najlepiej pakazwaje, što biełaruskaja sprawa ŭžo hetak naśpieła, što jana tak ci siak pawinna być razwiazana ŭ najbližejšym časie.

Zapraŭdy, paśla razwiazki pytańnia ab Liflandzii i Estlandzii pryjšoŭ čarod na Biełaruś. Kali mienskije biełarusy ŭ marcy miesiacy źwiarnulisia pieršy raz da Niamieččyny s prośbaj ab pomač u twareńni Biełaruskaj dzieržawy, jany atrymali adkaz, što Biełaruś stanowić čaść Rasiejskaj dzieržawy, i z hetaj pryčyny niemcy, ŭ myśl bieraściejskaj umowy, nia mohuć miešacca da biełaruskich spraŭ, jak da «ŭnutrenych spraŭ Wialikarasiei». Ale paśla hetaha na Biełarusi staŭsia fakt, katory zusim źmianiŭ pałažeńnie našaje Baćkaŭščyny s pahladu hasudarstwienaha prawa: Rada Biełaruskaj Narodnaj Respubliki abjawiła Biełaruś **niezaležnaj dzieržawaj**, i na mocy hetaj pastanowy ŭsie staryje dzieržaŭnyje źwiazi z Rasiejej pryznajucca razarwanymi. Adhetul tolki sama Biełaruś u asobie swajej zakonnaj ułaści može pastanaŭlać ab swajej doli, može źwiertacca da druhich dzieržaŭ, može rabić z imi umowy i sajuzy, — i Rasiei ŭžo da hetaha nima nijakaha dzieła, bo Biełaruś apynułasia za miežami Rasiejskaha hasudarstwa.

Biełaruski ŭrad užo učyniŭ patrebnyje kroki dziela apawieščeńnia ŭsich narodaŭ ab niezaležnaści Biełarusi. Jon pačaŭ pierehawory z Ukrainaj, wysłaŭ swaich paŭnamočnikaŭ u Kijeŭ dziela učaścia ŭ ukrainska-rasiejskich pierehaworach, a ŭ apošnich

dnioch učyniŭ nowy ważny krok, kab zawiazać znosiny z Niamieččynaj. Jak my dawiedywajemsia, apošniaja ŭžo ŭ najbližejšym časie maje wyjaśnić swajo stanowišče ŭ biełaruskaj sprawie.

Mir u Biareści, prawioŭšy demarkacyjnuju liniju miž Rasiejej i Zachodam, nie spyniŭ twareńnia niezaležnych hasudarstw na ziemlach, niekali zawajewanych maskalami. Hetak sama jon nia moh zadzieržać raboty biełarusaŭ, daŭno dabiwaŭšychsia niezaležnaści: bolšewicki ŭrad, pryznaŭšy pryncyp samaaznačeńnia nacyonalnaściej, pawinien ličycca s faktam addzieleńnia Biełarusi ad Rasiei i nie maje nijakaha hruntu dzieła jakich-kolečy pratestaŭ. Dyj Biełaruś—nie apošniaja s-pamiž paniawolenych maskalami ziamiel, jakije abjaŭlajuć siabie niezaležnymi: 12 maja abjawiŭ swaju niezaležnaść Zakaŭkaski kraj, ab čym pasły jaho ŭ Konstantynopoli pawiedamili telehrafna ŭrady centralnych i neŭtralnych dziaržaŭ.

Akt 25 marca, katorym abjaŭlena niezaležnaść Biełarusi, — heta zwarotny mament u žyćci našaje Baćkaŭščyny. My pierestali być «obłaściu» Rasiei. My — wolny i niezaležny ni ad kaho kraj. I na hetym hrunci my ŭžo majem prawa budawać swaju budučynu swaim adumam — i my jaje zbudujem!

Baraćba nie spyniajecca.

Mnoha praškod pawinien pieramahčy narod Biełaruski, budujučy sabie nowaje žyćcio. Adny spamiž ich — heta lichaja spadčyna doŭhaha padniawolnaha žyćcia i zachowany ŭ nas samych: naša źniawieryje, biazčynnaść, nieruchawaść, a pobač z imi — ŭnutrenyje swarki, partyjnyje kałatni, asabistyje ambicii i t. p. Druhije sustrečajem my nawakoł siabie, a miž imi na pieršym miescy stalić warožaja da našaj sprawy rabota čužyncaŭ, zapalaniŭšych niekali naš wolny kraj i hłyboka ŭjeŭšychsia ŭ narodnaje žyćcio.

Jasna, ab kim tut idzie hutarka: ab maskaloch i palakoch. Praŭda, na hety bok staroha wajennaha frontu maskaloŭ u mament prychodu niemcaŭ blizka zusim nie astałosia, i tut biełarusam ad pieršych dzion okupacii dawiałosia barocca z adnym worham: polskimi žadańniami prylučyć naš kraj da Polšcy. Zatojež za frontam uzniałasia ŭdwaja wastrejšaja baraćba jak z massami panajechaŭšych ŭ Biełaruś polskich wysialencaŭ s Polšcy, tak i z maskoŭskaj nawałaju w postaci rasiejskaj armii i ćełaj chmary rasiejskich dziejačaŭ sajuza ziemstw i miest dy roznych inšych nacyonalnych orhanizacij, pracawaŭšych pry armii.

Baraćba ŭ uschodniaj Biełarusi ciažkaja zatym, što jaje treba wiaści na dwa fronty. Maskoŭščyna, wystupaŭšaja tamaka ad času rewolucii z naklejkaj socyalizmu i bolšewizmu, ŭjełasia u hłyb biełaruskaj wioski, zapałaniła wołaść, ziemstwa, aharnuła čaść narodnych wučycielaŭ, wystupajučy proci ŭsiaho biełaruskaha, jak «buržuaznaha», „kontrewalucyjnaha» i t. p. Ale dni panawańnia maskoŭščyny paličeny: bolšewizm ašukaŭ našych biełarusaŭ, i pašla ŭciokłu bolšewikoŭ narod pačaŭ ćwierazieć, a spadzlewanaje bankructwa bolšewizmu ŭ Rasiei pałožyć kaniec ciahacieńniu biełarusaŭ da maskoŭskaj anarchistyčnaj «swabody». Šyrokaja biełaruskaja kulturnaja rabota, orhanizacija prawincyi na biełaruskich nacyonalnych asnowach — woś najlepšaje aružže proci maskoŭskich napływaŭ. Dobrym ładam i spakojem biełaruski ŭrad z lepšaj udačaj zawajuje pašanu i słuchmianaść swajho narodu, čym bolšewiki swaimi niespaŭnimymi abiecankami, ščodra sypanymi biełaruskim sielanam.

Inšaja sprawa — baraćba s polšynaj. Jana dzieržycca tamaka nia tolki na miejscowych polskich panoch, nia tolki na polskich wysialencach z zachadu, ale i na polskaj aružnaj sile — na armii hienerała Dowbor-Muśnickaha. Proci siły biełarusy mahli-by karysna barocca tak sama siłaj, — dy na žal začatki biełaruskaj nacyonalnaj armii raspuščeny, i pry sučasnych palityčnych warunkach — nia hledziačy na wialikaje čysło achwotnikaŭ — zbirać swajho wojska my nia možem. I palaki, karystajučysia biezzaščytnaściu biełarusaŭ, nia tolki ekonomičnа rujnujuć Biełaruś, ale i ŭmacowywajuć polščynu, zawodziačy polskaje cywilnaje upraŭleńnie, katoraje nakidaje biełarusam gwałtam polskije škoły, polskuju mowu, polskaje panawańnie. Nie darma jak mienskije, tak i wilenskije biełarusy wostra wystupali proci bytnaści polskich wojsk na Biełaruskaj ziamli: tolki centralnyje dzieržawy mahli-by zahadać palakom wyjści z Biełarusi.

Z hetaha boku frontu —ŭ miežach staroj okupacii — biełarusy ŭ baraćbie s panawańniem polščyny majuć tyje-ž zadačy, jak zakordonnyje biełarusy ŭ baraćbie z maskoŭščynaj. Palaki na Biełarusi, jak pakazała blizka trochhadowaja praktyka, właduć palituku absolutna nieprymirymuju: jańy karystajucca ludzkim nieščaściem, hoładam, urešci — wieraj biełarusaŭ-katalikoŭ, kab tolki abiernać našych bratoŭ u palakoŭ dy hetak pryhatawać hrunt dla addačy našaha kraju pad panawańnie Polšcy. Jany wystupajuć na baraćbu s kožnaj prajawaj samabytnaści našaha kraju, s kožnym rucham da niezaležnaści. Słowa «niezaležnaść» Biełarusi ŭ ich słoŭniku jak na hety, tak i na toj bok frontu nim ŭšaka: jany zamianili jaho „samadzielnaściu", razumiejučy henu „samadzielnaść" jak samaupraŭleńnie «Biełaruskaj prawincii» ŭ miežach Polskaha karaleŭstwa.

Daremny paadzinokije hałasy boŭš ćwiarozych polskich palitykaŭ u Waršawie, pryzywajučych polskaje hramadzianstwa pakinuć swaje zachwatnyje plany. I darma žalacca palaki, što ich niesprawiadliwa winawiać, bytcym jany — worahi niezaležnaści susiednich narodaŭ. Da choru čyślenych polskich hałasoŭ, jakije damahalisia i damahajucca paniawoleńnia Biełarusi, Litwy, Ukrainy i ab jakich nie raz pisałosia na stranicach «Homana», dałučyŭsia ciapier nowy hołas, katory swaim cynizmam wybiwajecca panad usie raniejšyje padobnyje wystupleńni palakoŭ. Heta — hołas polskaha deputata ŭ niamieckim parlamenci, Trompčynskaha, katory zajawiŭ, bytcym miž ukraincami jošč 80% niehramatnych naahuł i 99% niehramatnych pa ukrainsku, — dyk takomu narodu nielha dać „samadzielšci"!

Heta — słowy, katoryje nikoli nie zabywajucca. I ich nie pawinny zabywać ani biełarusy (z abodwych bakoŭ frontu), ani litwiny, ani ukraincy. Usie hetyje narody pawinny zaŭsiody pamiatać, što palaki—heta zaklatyje, nieprymirymyje worahi ich niezaležnaści, i, budujučy swoj niezaležny byt, nielha spadziewacca na supracoŭnictwa tych, chto świadoma i niaźmienna ŭžo pry zakładzinach našaj hasudarstwienaj budoŭli starajecca padhatawać ruinu jaje. I kali s časam, dajšoŭšy spaŭnieńnia našych nacyonalnych idealaŭ, my pačujem sałodkije słowy palakoŭ ab „bractwie narodaŭ",—dyk tady pawinny my adkazać im starym łacinskim wieršam:

«*Timeo Danaos et dona ferentes!*» *)

J. Mieleška.

Polskije hazety „Kurjer Lwowski" z 28 marca 1918 h. i kijeŭski „Przegląd Polski" z 19 krasawika 1918 h. drukujuć wiestku, bytcym p. Aleksandar Zienkiewič byŭ niejki čas členam redakcii biełaruskaj „Našaj Niwy", wydawanaj u Wilni, dy adtul jaho skora wydalili za niejkije błahije sprawy".

Na mocy zajawy pražywajučych u Wilni kiraŭnikoŭ i wydaŭcoŭ „Našaje Niwy", prynimaŭšych u joj čynnaje učaście ad dnia zakładzin hazety ažno da jaje zakryćcia, apawieščajem, *što p. Aleksandar Zienkiewič ani členam redakcii „Našaje Niwy", ani jaje supracaŭnikom, ani słužačym nikoli nia byŭ,* — značyć nijakim sposabam, nia moh adtul być wydalenym.

*) Ja bajusia Danajcaŭ nawat tady, kali jany niasuć swaje dary.

Ab biełaruskim słouniku.

Ułažeńnie biełaruskaha słoŭnika — heta sprawa wielmi ważnaja i patrebnaja. Asabliwa słoŭnik staŭ patrebien ciapier, kali ŭžo jošč biełaruskaja intelihencija i kali pačynajecca biełaruskaja nawuka. Materjały dla ŭłažeńnia biełaruskaha słoŭnika ŭ nas jošč dawoli; treba tolki z jaho skarystać. U №№ 13 i 14 „Вольнае Беларусі" nadrukawano pikuł što trochi z biełaruskaha słoŭnika, katoraje adnak zasłužywaje, kab na jaho źwiarnuć uwahu. Pryznajučy casu nadrukawanaha, ja chaču tolki niekatoraje, što mnie zdajecca abmyłkowym, papprawić, i dadać trošački nowaha ad siabie. Ab tym, u čym ja sumlewajusia, ja nia budu hukać. *Addzieł hieohrafija*: „łuka" nie «рѣчной заливъ», ale rečny «полуостровъ». Nia Hrodnia, ale Hórodnia; nia Willa, ale Wiella (ad wielija—wialikaja), jak pišecca heta reka ŭ starych dakumentach i jak, žywučyje la hetaje ruki, jaje i ciapier zawuć. Siudy treba dadać hetkije słowy jak Wialejka (miesta i reka), Miensk, Słucak, Połacak, katoryje časami ŭžywajuć abmyłkowa, každy Wilejka, Minsk, i h. d. «Atoka» pa mojmu «островъ», «полуостровъ» — paŭatoka. Cikawa, što kołce na hrašach (kruhłaja linija) zawiecca atok, napr. „U a toku napisano". «Atoka» budzie ad aciekać, a atok—ad atočywać. Atok značyć «окружность». *Addzieł anatomija*: Nie, «ramiony», a abojčyk — «ключица», hetak čuwać pa ŭsiej Wilenščynie i Mienščynie. Skiwica nie «високъ», ale «челюсть», katoraja jašče zawiecca „ščełapa (ad cielapać). Sanki—нижняя челюсть". Siaredzina — крестецъ. Dzietnica—матка. *Budoŭla*: Waryŭnia nie kuchnia, a kamora, ŭ katoraj stalić waryw; hetkaja kamora načej zawiecca «istopka». Apošniaje ćvsiej pa biełarusku. Pieč, u katoraj waruć jeści zawiecca «warystaja pieč», a chata (pakoj), u katoraj jošč warystaja pieč, zawiecca „warystaja chata". Značycca kuchnia pabiełarusku budzie warystaja chata. Hara — чердакъ. Świ arnik —chlew dla świniej. Aŭčarnik—chleŭ dla awiec.

J. S.

U Wilni i wakolicach.

✕ Biełarusy, katoryje majuć ziamiu kala byŭšaha frontu i chočuć tudy wiarnucca dzieła haspadarki, nichaj padajuć u Biełaruski Kamitet (Wilenskaja 33, 1) swaje wilenskije adresy i akuratnyje wiedamaści, ŭ jakim miejscy znachodzicca ich ziemla.

Maksim i Magdalena.

Hej, pajdu-ka ja pa wulicy
U toje pole za akolicu.
La akolicy i płot, i harod,
Zawiwajecca chmialinuška.
Dy čamu ž ciabie, zialonuju,
Hradam-doždžykam nia wybiła?
Ty, chmialinuška wiasiołaja,
Raskudrawaja chmialinuška,
Zahubiła bujnu hoławu,
Bujnu hoławu Maksimawu.

Maksim u karčomce hulaje,
Jon hulaje — kryž prapiwaje,
Da tawaryšoŭ swaich wyhukaje:
«Piwa-miod u karcy naliwaj,
Kab liłosia až za kraj, až za kraj;
Pieśniu hučnuju ješče zawadzi
Dy cymbałami padyhrywaj!»

Hej, jak skryknuć, jak utnuć hapaka —
Tolki ścieny zachadzili u šynka.
Struny zwonka wymaŭlajuć s-pad ruki,
Jomkim drobam wybiwajuć chadaki,
Ich stalowyje padkoŭki žwiniać —
La paroha ludzi dobryje stajać,
Padpiewajuć, pryhawarywajuć,
Dy Maksima ŭsio pachwaliwajuć.
Jon siadzić — nie pamału pje,
Pad cymbały u dałoni bje,
I chmialna že jaho haława,
Mowa dziŭnaja tak-takawa:

«Mahda, Mahdačka,
Maja kwietačka-pralesačka!
Nie kachacca mnie, chłopu, z taboju,
Wajewody staroha dačkoju.
Sionni z wojtam ciabie zaručajuć,
Rušniki wynimajuć,
Rusu kosu twaju prapiwajuć.
To nie traŭka pawilika raspletajecca —
Naše wiekanje kachannice kančajecca.
Užo nia budzieš hulać, jak bywała,
Caławać, jak raniej caławała,
Wychadzić u sad a paŭnočy,
Hladzieć nienahladnamu ŭ wočy.
Ty marcowaha śnieha białej,
Broŭki — doli sirockaj čarniej.
Nie zabyć ich sercu nikoli,
Nie bačyć da wieka patoli.
Lijsia, piwa, ciaki, jak wada,
Bo pała na serce nudał»

U chmialu Maksim hawore, nia čekaje hora,
Dy pačuła tyje słowy šynkarožna Sora.
Uziała Sora, da pałacu šparka pabiežała,
Wajewodzie a pryhodzie ŭsio pierekazała.
Hej, jak hrymnie wajewoda u pamost nahoju:
«Nałažy ž ty, ledaciuho, bujnaj haławoju!»
Tolki ŭčuli toje słuhi — zaraz paśpiešali,
Łancuhami chłopu nohi zakawali,
Pawiali na plac kirmašowy,
Na pamost wysoki sasnowy.
Ludzi dobryje ŭkruh stajać.
Jon idzie — nia idzie, zupyniajecca.
Biely ručeńki pa bakoch wisiać,
Nohi bordzyje wahajucca.
Dy nia žalicca da ludziej Maksim,
Tolki kaže jon ab cymbały im,
Choče znoŭ pačuć toje hrannice
U astatni raz,
U śmiarotny čas,
Na apošniaje sa świetam razwitańnice.

Wokam kinuć — cymbały dastali,
Na pamost, na wysoki pakłali.

× **Padziaka.** Biełaruski Kamitet šleć swajo ščyraje dziakuj ks. Hermanowiču za atrymanyje praz ruki prezydziuma Biełaruskaj Rady na biełaruskije škoły 50 rubloŭ (ras.)

Adnačasna Kamitet dziakuje za biezymiennuju achwiaru 6 m. na prytułak u Kačanoch.

× **Uspamin ab Rennenkampfie.** Pratestancki pastar Tittelbach pračytaŭ 14 maja lekciju ab niamieckaj parachwii ŭ Wilni, dajučy cikaŭnyje wiestki ab načalniku wilenskaha wajennaha okruha Rennenkampfie. Lektor rysuje Rennenkampfa, jak nabožnaha pratestanta, katory, nia hledziačy na swajo niamieckaje pachodžeńnie, byŭ wiernym słuhoj swajho cara i baćkaŭščyny. Pastar Tittelbach ćwiorda piarečyć mahčymaści zumysnaj paddzieržki Rennenkampfam niemcaŭ.

× **Nowaje raspisańnie pojezdaŭ.** 15 maja zawiedzieno nowaje (letniaje) raspisańnie pojezdaŭ. Najbolš pieramien u ruchu pojezdaŭ miž Wilniaj i Uschodam. Znosiny miž Wilniaj i Horadniaj i miž Wilniaj i Koŭnaj —praściejšyje. Padrobnaści — ŭ niamieckich raspisańniach.

× **Kupla waraniat.** Štadthaŭptman apawieščaje, što ŭ addzieli jeminnych spraŭ (Dominikanskaja 3, pakoj 67) za kožnaje zabitaje waranio płacicimuć 75 fen., a za staruju waronu — 30 fen.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
13—14	+ 16,4°	+ 1,1°
14—15	+ 17.8°	— 1.5°
15—16	+ 19,2°	0,0°

Z USIAHO KRAJU

Z Mienskaha žyćcia.

185.000 biełaruskich uciekačoŭ.

Pad apiekaj Biełaruskaha Spaŭnicielnaha Kamitetu zjezdu bieženskich deputataŭ zachodniaha frontu (ŭ Miensku), ŭ miežach terytoryj byŭšaj rasiejskaj 10 armii, značyć u Mienščynie, čaściach Wilenskaj, Witebskaj i Mahiloŭskaj hubernij, znachodzicca ŭ hety mament kala 185.000 biełarusaŭ-uciekačoŭ, sahnanych rasiejcami z rodnych niŭ. Pawodłuh hetaj cyfry možna sudzić, skolki biełarusaŭ wysieleno z wiosak Horadnienščyny i Wilenščyny, bo chiba nia mienš taho razsieleno ich pa ŭsiej Rasiei.

Biełaruskaja studenckaja orhanizacija.

U Miensku załažyłasia biełaruskaja studenckaja orhanizacija pad nazowam „Biełaruskaja Studenckaja Rajnica“. Była wypuščena adozwa hetkaha źmiestu: „Studentki i studenty! Moładź naša, jak wučanicy i wučni, daŭno ŭžo zhurtawalisia ŭ hurtki i tawarystwy. Niema tolki našaje studenckaje orhanizacii.

Baćkaŭščyna naša chutka stanie na darohu nowaha žyćcia, na šlach niezaležnaha dzieržaŭnaha bytawańnia. Nam treba ciapier hatawacca da taje wialikaje i adpawiednaje pracy, jakoj zapatrabuje ad nas našaja spakutanaja baćkaŭščyna. Z abwieščeńniem niezaležnaj respubliki, Biełaruś skinuła apošniaje jarmo dzieržaŭnaj zaležnaści, jakoje gwałtam było nakinuto na jaje maskoŭskimi carami, ale nie skinuto jašče nacyonalno-kulturnaje jarmo, kataraje kalečyć samuju dušu našaha narodu. Nacyonalnaje adradžeńnie — heta wajna kultur, kataraja zwyčajna kančajecca wyzwaleńniem prydušanaj, padniaŭšaj štandar paŭstańnia. U hetym zmahańniu patrebny nia štych i sałdaty, ale intelekt i duchoŭnaja siła. Tut patrebny twarcy kultury, armija intelihencyi, praniataja światym žadańniem kulturnaha roskwitu dla swajho narodu. Na hetym šlachu čakaje nas ciažkaja praca. Patrebny intelihentnyje ludzi i razumnaje addańnie swaich sił i zdolnaści dziela adbudawańnia nowaje lepšaje doli swaje baćkaŭščyny.

«Studentki i studenty! Nam treba orhanizawacca, nam treba złučyć swaje siły, kab ahulnymi zachodami, uzajemnaj padmohaj i braterskaj paradaj hatawać siabie i druhich da taje wialikaje pracy, jakuju pawinny my budziem prynieści i addać swajej zniščanaj wajnoju baćkaŭščynie. Biełaruś nas wyhadawała, jana nas wypieściła, jana wywiała nas na šyroki šlach świetu i znańnia, — i joj my pawinny addać swaje siły i nawuku.

Chto z nas ličyć siabie synam Biełarusi, chto choče joj lepšaj doli, chto nia choče być najmitam u čužyncaŭ i chto choče aznajomicca s palityčnymi i kulturnymi jaje zadańniami, — toj niechaj dałučajecca da „Biełaruskaj Studenckaj Rajnicy“.

(„В. Б.“).

WIESTKI Z RASIEI.

CHRYSTYANIJA. Anhličanie wysadzili 800 sałdatoŭ na Kolskim paŭostrawie.

BERLIN. 13.V. Iskrowyje niecenzurowanyje telehramy z Rasiei nakazywajuć ab krytyčnym pałažeńni sawieckaha ŭradu. Bolšewicki ŭrad apawieščaje ab patrebie ekonomičnaha padniaćcia staronki i ab utwareńni socyalistyčnaj armii. Urad dahetul byŭ lišnie miakki. Treba wymahać biazspornaj słuchmianaści kapitalistaŭ dyktatury pryletaryatu. Kab daści hetaha, čyrwonaj hwardzii—pomała. Pawinna być orhanizowana čyrwonaja armija pad kamandaj aficeraŭ staroj carskaj armii.

Ukraina.

BERLIN. 13.V. Pierehawory niamieckaj hłaŭnaj kamandy z hetmanam Skoropadzkim, z ministram prezydentam i ministrami handlu, finansaŭ i praświety prajšli ŭdačna. Minister-prezydent-asabliwa sympatyčnaja asoba. Minister handlu — daznany čaławiek dzieła. Minister finansaŭ — wiadomy bankir. Minister daroh wykazaŭ siabie tak sama, jak čaławiek enerhičny i stanaŭki. Usie jany wyskazali dumku, što adbudowa Ukrainy wymahaje palityki mocnaj ruki, apirajučysia na siłu Niamieččyny. Nowy ŭrad wydajecca bolš zdolnym da pracy, čymsia stary, katory składaŭsia z niedaśpiełych hałoŭ. Nowy ŭrad u ŭradowych dakumentach užywaje nazwańnia „Ukrainskaja dzieržawa» zamiest „Ukrainskaja Narodnaja Respublika“. Zdareńni ŭ Kaciarynasławi wyzwali patrebu apawieščeńnia wajennaha pałažeńnia. U Odesie i Pałtawie hetak sama wyjaŭlajecca silny praciŭny ruch. Ziemleŭłaśniki, jak wialikije, tak i drobnyje, rady z nowaha pałažeńnia. Dziela abarony nowaha ŭradu sformowany bajewyje družyny kazakoŭ.

Niamieckije wojski dajšli da linii Rostow—Lichaja—Biełaja. U miežach Ukrainy jošć jašče ŭ troch miascoch wialikaruskije bandy: na poŭnačy ad Kaciarynasława, miž Donam i Azoŭskim morem i na ŭschodzi ad Čerkasska, dzie iduć bitwy z donskimi kazakami, s katorymi, zdajecca, jdzie Kornilow, chacia ab im chodziać samyje raznarodnyje čutki.

Finlandzija.

ŠTOKHOLM. Rasiejski minister zahraničnych spraŭ, Čyčeryn, abjaŭlaje, što za rasiejskaha pasła ŭ Finlandzii naznačen pałkoŭnik Kowańko. Pieršym krokam jaho budzie pratest pierad finlandskim uradam proci areštu parachodaŭ rasiejskaha čyrwonaha kryža.

ŠTOKHOLM (W.T.B.). Kamieniew zadzieržan finlandzkim uradam, jak założnik, i budzie wypuščon na wolu tolki tady, jak rasiejski ŭrad wypuścić areštawanych členaŭ finlandzkaha ŭradu.

U Sweaborgu wywiešen finlandzki štandar, i krepaść nazwana Suomenlinna (Finlandzkaje miesta).

Z usiaho świetu.

BERLIN. Pierehawory z Zakaŭkaskaj respublikaj pačalisia ŭ Batumie. Niamiecki delehat — heta niamiecki wajenny attaše ŭ Konstantynopoli, turecki minister sudoŭ Halil-bej.

KONSTANTYNOPOL. S paŭnočnaha Kaŭkazu apawieščajuć ab abjaŭleńni niezaležnaści jaho. Nowy kaŭkaski ŭrad telehramaj apawieściŭ ab hetym sajuznym i neŭtralnym staronam.

WIENA. S pryčyny padarožy aŭstryjackaha impieratara ŭ niamieckuju hłaŭnuju kwateru, nadrukowano uradowaje apawieščeńnie, kataraje kaže ab adnaŭleńni staroha, daznanaha dwajnoha sajuza. Jano kančajecca sławami:

„Jasna, što pry pierehaworach ab adnaŭleńni sajuza pawinien byŭ adbycca i abmien dumak u roznych wajennych, palityčnych i ekonomičnych sprawach, jakije ciesna zwiazany s pytańniem ab adnaŭleńni sajuza.

WIENA. (W.T.B.) Wiarnuŭšysia ŭ swaju stalicu, impieratar Karol pasłaŭ Impieratary Wilhelmu telehramu, adznačywajučy swajo zdawoleńnie apošnimi pierehaworami. Impieratar Wilhelm adkazaŭ na heta telehramaj, u jakoj pamiž inšym kaže: „Wiedzienyje nami apošnije pierehawory daduć našym dzieržawam wialiki dabrabyt».

KELN. «Köln. Ztg.“ piše s pryčyny apošnich niamiecka-aŭstryjackich pierehaworaŭ:

„Buduć zrobleny umowy wajennyje, palityčnyje i ekonomičnyje. Wiestki, bytcym u wialikaj hłaŭnaj kwatery dajšli uhody ab tak zwanaj polskaj sprawie, nieprawilny. Dziela majučaj adbycca wajennaj umowy wybrano nazwańnie „Waffenbund“ (aružny sajuz). Umowy palityčnyje i wajennyje nie sustreciać wialikšych trudnaściej, zatoje ekonomičnaja umowa, s pryčyny roznicy ŭ ekonomičnym pałažeńni abiedźwych dzieržaŭ, budzie wymahać bolš pracy i zaciahniecca, zdajecca, na mnoha miesiacaŭ“.

BERLIN. 14.V. *Pruski Sejm.* Na siahoniašnim pajmiennym hałasawańni § 3 uradowaha prajektu zakona ab roŭnym wybarnym prawie adkinut pierewahaj 236 hałasoŭ proci 185. Hetak i ŭwieś zakon ab roŭnym wybarnym prawie pry trejcim i akančacielnym hałasawańni adkinut.

Paśla hałasawańnia wice-prezydent pruskaha ministarstwa Frydberg zajawiŭ:

„Pruski ŭrad ćwiorda staić za roŭnaje wybarnaje prawa i, kab dabicca hetaha, pastanawiŭ puścić u chod usie konstytucyjnyje sposaby. Jon

Ustrachnuŭ Maksim kudrami — hodzie płakać, hodzie.
Ciažka-ważka, sumniesieńko jon zawodzie:

«Nie wiatrysko sa paŭnočy palewaje —
Cichi son u kamoru ŭstupaje,
Wočy mnie stulaje, aćmienžaje.
To nia ptuška u hniazdziečku ŭstrapianułasia—
Majo serce ulaknułasia.
Śniłaś mnie — ja uźmieżkam idu,
Poruč zbožže kałychajecca,
Poruč zbožže kałychajecca.
Bujnaj, srebnaj rasoj asypajecca.
Sionni spoŭniŭsia toj niadobry son,
Sionni spoŭniŭsia cieraz dziewiać dzion:
Praz ciabie, dziawočkaja krasa,
Śłozy kociacca, jak bujnaja rasa».

Cicha ŭsio — tolki struny żwiniać,
Tolki pieśnia razliwajecca.
Ludzi dobryje nawakoł stajać —
Z bolu cerce razrywajecca.

Hej, było b tabie, Maksimie, nie kachacca,
Na wialmožnuju dačku nie zalicacca.

Ustrachnuŭ Maksim kudrami—hodzie płakać hodzie.
Ciažka- ważka, sumniesieńko jon zawodzie:

„Mahda, Mahdačka,
Maja zoreńka jasnaja,
Majo soŭnijka prekrasnaje!
Oj, ad soŭnijka
Pa ziamli ćwiaty raśćwitajuć.
Ad jaho że jany i pasychajuć.
A ty, sonce, świeciš,
Załatoje, światoje,
I nia wiedaješ toje».

Cicha ŭsio — tolki struny żwiniać,
Tolki pieśnia razliwajecca.
Ludzi dobryje nawakoł stajać —
Z bolu serce razrywajecca.

Hej, było b tabie, Maksimie, nie kachacca,
Na wialmožnuju dačku nie zalicacca.

Ustrachnuŭ Maksim kudrami — hodzie płakać, hodzie.
Ciažka-ważka, sumniesieńko jon zawodzie.

„Maje dzietački, maje drobnyje,
Wy napłačecieś, nahałosicieś,
Bo nie stanie u was tatački!
Chto was budzie hadawaci, adziewaci,
I ad ciomnaj nočy ukrywaci?
Staniecie wy, dzietki, žabrakami,
Pajdziecie barami — łuhami,
Dy haścincami-darohami.
A darohi tyje biez kanca łažać, —
Biez kanca wam, dzietki, hore horkaje ciarpieć“.

Cicha ŭsio — tolki struny żwiniać,
Tolki pieśnia razliwajecca.
Ludzi dobryje nawakoł stajać —
Z bolu serce razrywajecca.

A jak śmierciu Maksima skarali —
Ruki biełyje da bramy prybiwali.
Ruki biełyje da bramy miestowaj,
Haławu — da wieży wartowaj.
Kab daždžy jamu kudry mačyli,
A wiatry by sušyli,
Kab kruki pryletali — wočy dziubali,
Usie by ludzi pazirali — dy nia zabywali.

Maksim Bohdanowič.

ždže ciapier wyniku hałasawańnia ŭ Wierchniaj Pałacię. Rospusk pruskaha sejmu nastupić u toj mament, kali, na pahlad pruskaha ŭradu, na heta pazwolić pałažeńnie na fronci“. (Znaki zdawoleńnia i ruch).

HAAGA. „Manchester Gwardian“ piše, što jak zakon ab wajennaj pawinnaści ŭ Irlandzii, tak i zakon ab aŭtanomii Irlandzii adłoženy na nieaznačeny čas.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni.

13.V. Zachodni teatr.

U wakolicach Kemela—krapčejšy ahoń artyleryi i miejscowyje piešyje bitwy. U dalinie Ankr, u wakolicach Alber, adbito miejscowaje nastupleńnie anhličan. Šmat dzie pa ŭsim fronci warožyje razwiedki, ŭ časie katorych my ŭziali pałonych.

U krasawiku straty warožych latunoŭ stanowiać: 15 prywiaznych latučych šaroŭ i 271 samalot, — u tym liku 122 žbity za našymi linijami. My utracili 123 samaloty i 14 prywiaznych latučych šaroŭ.

14.V. Zachodni teatr.

Paśla wostraj padhatoŭki artylieryjej francuzy pamykalisia atakawać našy pazycii na poŭnačy i poŭdni ad Žiwenši, ale byli adbity s ciažkimi stratami. Usiudy—ažyŭlenyje razwiedki.

15.V. Zachodni teatr.

Na poŭnačy ad Kemela pry miejscowym nastupleńni my ŭziali 125 pałonnych. Artyleryjskaja bitwa ŭ wakolicach Kemela uzmacawałasia. Siabońnia ranicaj francuzy pačali nowyje bitwy. Miž Lis i kanałam Labasse, pry Skarp i Bukua warožaja artyleryja była wielmi ažyŭlena i ŭ načy. Miž Ankr i Sommaj, la darohi Bre Korbi, my ŭwarwalisia na anhlickuju liniju i adbili dźwie silnyje kontrataki. Pry Wile-Bretonne, naabapał Lis i Awr artyleryjskaja bitwa krapčeła. Na zachodnim bierazi Awr worahi atakawali našy linii pry Kastel, ale byli adbity s ciažkimi stratami. U roznych miascoch — razwiedki.

Našy latuny žbili ŭčora 5 warožych latučych šaroŭ. Na ŭsim fronci wielmi ažywiłasia čynnaść latunoŭ u načy. My abkidali bombami Kale, Diunkirchen i roznyje žaleznadarožnyje budoŭli worahaŭ.

Kala wajny.

BERLIN. Uradowaja „Nordd Allg. Ztg“ piše s pryčyny sprob dajści mira ŭ 1917 hadu:

„Na zasiedańni francuskaj kamisii rzahraničnych spraŭ wyjawiłosia, što pezydent Puankare ŭ swaim časie pawiedamiŭ piśmom prynca Syksta Parmskaha, što Francija nie zdawolicca Elzas-Lotarynhijej, a damahajecca zwarotu hranicy 1814 hodu, značyć, dałučeńnia lewaha bieraha Rejnu, jak heta było pastanoŭlena ŭ tajnaj umowie s carskaj Rasiejej. Ciapier my razumiejem, čamu wajna ŭsio jašče trywaje“.

KONSTANTYNOPOL. Mir miž Tureččynaj i Finlandzijej padpisan 11 maja ŭ Berlinie.

HAAGA. U Anhliju prybyła pieršaja eskadra amerykanskich kontrminanoscaŭ, witanaja anhlickimi ŭłaściami wielmi uračysta.

WIENA. 11 maja paabiedzi 6 anhlickich samalotaŭ atakawali wajenny port Katarro. Adzin samalot zbit. U nas škod nima.

BERLIN (W.T.B.) Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili ŭ Siarodziemnym mory 7 parachodaŭ jomkaściu razam 33.000 tonn.

29 krasawika adna padwodnaja łodka ŭwajšła u praliŭ S. Petro (ŭ Sardynii), zatapiła ŭ porci 3 parachody i 1 parušnik i, nia hledziučy na wostry ahoń užbiarežnych batarej, wyrwałasia s portu ŭ more.

BERLIN (W.T.B.). Adna z našych padwodnych łodak u uschodniaj čaści kanału Lamanš zatapiła 7 parachodaŭ jomkaściu razam 22.500 tonn.

WIENA. U časie apošniaha wosiennaha nastupleńnia my zaniali 12.000 kw. Kil. italjanskaj ziamli. Ad pačatku wajny na italjanskim fronci pawodłuh padrachunkaŭ italjancy mieli straty: 270.000 zabitymi, 230,000 pakalečenymi, 134,000 pałonnymi i kala 1·200.000 ranienymi, bolšaść katorych, praŭda, wiarnułasia nazad na front. My zdabyli: 2,000 harmat, 3,000 kulemiotaŭ, 150,000 strelb, 52 miljony patronaŭ, 400 minamiotaŭ, 1 miljon ručnych hranat, $1^1/_2$ miljona artyleryjskich patronaŭ.

TOKIO. Hraf Goto na zasiedańni swajej partyi zajawiŭ, što palityka Japonii nia može rachawacca z žadańniami druhich nacyj, a tolki sa swajej karyściu. Jon nie bačyć patreby pasyłać wojska ŭ Sibir. „My pawinny bierahčy siły i zasoby kraju na patrebny mament“.

ABWIESTKI.

Spisak biełaruskich knižek.

Wiedajučy canu knihi, najlepiej prysłać hrošy napierad hetak taniej kaštuje pierasyłka.

Knižki aznačenyje *bis* — wyjšli łacinskimi i „ruskimi“ literami.

Nawukowyje dastupnyje dla usich.

	Cena rub. kp.
bis Jan Barszczeŭski, pierszy biełaruski piśmiennik. Biograficzny narys R. Zemkewicza	— 25
Praktyčnyje rady ab harodnictwie	— 3
Гутаркі аб небі і зямлі з рысункамі	— 10
bis Cukier, W. Trojcy	— 7
bis Hutarki ab haspadarcy	— 3
bis Jak ratawać uzdutuju žywiołu	— 3
bis Jak baranicca ad chalery	— 3
bis Jak rabić dobryje ramowyje wulli	— 1
bis Ziamielnaja sprawa u Nowaj Zelandii	— a
bis Karotkaja historyja Biełarusi — Własta	— 55
Pčalina—žywiołka małaja a karyści daje mnoha	— 63
Як багацеюць чэскіе селяне	— 30
Як выбіреццэпутетоў у Гас. Думу	— 10
Na darozi da nowaho žyćcia. A. Nowiny	— 20
Alkahol	—
Našto biełarusam hazety	— 5
Kolki słoŭ ab dziawoczaj opratcy na Biełarusi	— 1

Biełaruskije muzykalnyje twory.

Беларускі песеннік з нотамі	— 1
Biełaruskije pieśni z notami. I čaść. Sabraŭ A. Hryniewič	— 3
Biełaruskije pieśni z notami. II čaść. Sabraŭ A. Hryniewič i A. Ziaziula	— 25
Беларускіе песьні разложэные на 4 галасы; адна песьня у 4 галасох 10 к., кожны голас	— 3
Чамуж мне ня пець. Ой ляцелі гусі. Дый кудыж ты. Ой пайду я лугам. Ды ўжо сонейка.	
bis A chto tam idzie? J. Kupały, muz. Rohoŭskaha	— 10

Hadawik.

Nasza Niwa	1906 hodu	1 r. — k.	Nasza za Ni	1910 hodu	3 r. —
„ „	1907 „	15 „ —	„ „ „	1911 „	3 „ —
„ „	1908 „	5 „ —	„ „ „	1912 „	5 „ —
„ „	1909 „	3 „ —	„ „ „	1913 „	3 „ —

Kalendary 1910, 1911, 1912, 1913, 1914 h. pa 15 k., 1915 h. 20 k., 1916 h. pa 15 k., 1917 h. pa 20 k.

Werszy.

Вязанка, Я. Лучыны	— 4
bis Taras na Parnasie	— 4
Дзед Завала, Ядвігіна III	— 5
Адвечная песьня, абраз у XII зьявах Я. Купалы	— 20
Песьні жальбы, Якуба Коласа	— 30
Huślar, zbornik wieršoŭ J. Kupały	— 60
Кацярына. Т. Шэвчэнка	— 10
Жалейка. Зборнік вершоў, Я. Купалы	— 17
Pan Tadeuš, A. Mickiewiča, pierek. Marcinkiewiča	— 26
Hapon, apowieść Marcinkiewiča	— 21
Wiečarnicy, apowieść Marcinkiewiča	— 16
Ščeroŭskije dažynki, Kupała, Marcinkiewiča	— 20
Dudka biełaruskaja, M. Buračka	— 10
Batrak. Jak Jurka zabahacieŭ.—Jakuba Kołasa	— 30
ieśni — Ciški Hartnaho	— 15
Сон на кургане—Янкі Купалы	— 21
Čyžyk Biełaruski, Haljaša Leŭčyka	— 18
Шляхам Жыцьця—Я. Купалы, с партретам аўтора	— 29
Вянок, зборнік вершоў М. Богдановіча	— 26
Apawiedańnia i lehiendy wieršam	— 15
antyčka. Biez aprawy 10 k., u aprawie	— 20
Прапаў чэлавек і др.—Якуба Коласа	— 18
Z rodnaho zahonu — A. Ziaziuli	— 20
Kurhannaja kwietka. Zbornik paezii K. Biuło	— 22

Biełaruskije teatralnyje twory.

Хам. Абраз у 4-х дзеях, Э. Ожешко	— 75
Сватаньне. Жарцік у 1-й дзеі, А. Чэхова	— 20
Мядзведзь. Жарцік у 1-й дзеі, А. Чэхова	— 30
Міхалка. Камэдыя у 1 дзеі	— 30
Па рэвізіі. Абраз у 1 дзеі Кропіўніцкаго	— 35
Пашыліся ў дурні. Жарт Кропіўніцкаго у 3 дзеях	— 65
Як яны жаніліся. Жарт у 1 дзеі Валодзькаго	— 57
„Паўлінка“, камэдыя у 2 дзеях Я. Купалы	— 10
Snatworny Mak. Scena dla dziciaczych teatroŭ	— 5
Betlejka	— 30

Wilnia, Zawalnaja 7.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.